

მენარმეობის მხარდაჭერის ინსტიტუტების გავრცელებული პრაქტიკა საზღვარგარეთის ქვეყნებში

მერი ჯანჯავა
სტუ-ს დოქტორანტი

აბსტრაქტი

ნებისმიერი ქვეყნისათვის უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვს მცირე და საშუალო წარმოების განვითარებას. საწარმოთა ურთიერთობის ქსელში მცირე და საშუალო საწარმოთა სექტორს მნიშვნელოვანი როლი ეკისრება კონკურენტული გარემოს ჩამოყალიბებაში, სოციალური უთანაბრობის შერბილებაში, დასაქმების ზრდაში, მთლიანი შიდა პროდუქტის ფორმირებაში, მსხვილი კომპანიების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებაში, ახალი ტექნოლოგიებისა და ნოვაციების დანერგვაში. მცირე ბიზნესის განვითარების საფუძველზე ყალიბდება ე.წ. „საშუალო ფენა“, რომელიც არა მარტო ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური სტაბილურობის გარანტია, არამედ მისი სრულყოფისა და განვითარების ყველაზე შემოქმედებითი და მობილური ნაწილი. ქვეყნების მთავრობები დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ ასეთ საწარმოებს და ყოველმხრივ მხარს უჭერენ მათ განვითარებას, შეიმუშავენ მხარდაჭერის სპეციალურ პროგრამებს და მენარმეებს სთავაზობენ შეღავათების ფართო სპექტრს. უნდა აღინიშნოს, რომ განვითარებულ ქვეყნებში, მშპ-ის 50-70% ინარმოვბა სწორედ მცირე და საშუალო საწარმოების მიერ.

საკვანძო სიტყვები: მცირე და საშუალო საწარმოები, კონკურენტული გარემო, სოციალური უთანასწორობა, მთლიანი შიდა პროდუქტი, ნოვაციები.

COMMON PRACTICE OF ENTREPRENEURSHIP SUPPORT INSTITUTIONS IN FOREIGN COUNTRIES

Meri Janjgava
PhD student at GTU

ABSTRACT

The development of small and medium production is of great importance for any country. In the enterprise relations network, the small and medium enterprise sector plays an important role in creating a competitive environment, mitigating social inequality, increasing employment, gross domestic product, meeting the needs of large companies, and introducing new technologies and innovations. Based on the development of small business, the so-called The “middle class”, which is not only a guarantee of socio-economic stability of the country, but also the most creative and mobile part of its perfection and development. The governments of the countries attach great importance to such enterprises and fully support their development, develop

op special support programs and offer a wide range of benefits to entrepreneurs. It should be noted that in developed countries, 50-70% of GDP is produced by small and medium enterprises.

Keywords: Small and medium enterprises, Competitive environment, Social inequality, GDP, Innovation.

შესავალი

ნებისმიერი საზოგადოება წარმოუდგენელია მატერიალური წარმოების გარეშე. სწორედ წარმოების პროცესში იქმნება მატერიალური დოვლათი ადამიანთა მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად, რაც საზოგადოების არსებობის საფუძველია. დღევანდელ პირობებში შეუძლებელია ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება კომერციის, წარმოების, ფინანსური ინსტიტუტების და სხვა საწარმოო და სოციალური ინფრასტრუქტურის გარეშე. ყველა ეს ცნება თანამედროვე ადამიანის ცხოვრების განუყოფელ ნაწილად იქცა. საქმიანი ურთიერთობები, რომელიც ამ სფეროში წარმოიშობა, მენარმეობად იწოდება, რომელშიც მცირე და საშუალო მენარმეობის სექტორი ერთ-ერთ მნიშვნელოვან როლს ასრულებს.

ძირითადი ტექსტი

მთავრობები და საერთაშორისო ორგანიზაციები ფლობენ მსს მომსახურების მოთხოვნასა და მიწოდებაზე ზემოქმედების ფართო შესაძლებლობებს. მათ შეუძლიათ წაახალისონ კერძო სექტორის ინვესტიციები ისეთ სფეროებში როგორიცაა: სამეცნიერო-საკვლევ და საცდელ-საკონსტრუქტორო სამუშაოები, პროფესიული განათლება, მენარმეობა და სხვ. სხვადასხვა ქვეყნებში განსხვავებული დასახელებით მოქმედი მენარმეობის ცენტრები შექმნილია ერთი მთავარი მიზნით – გააუმჯობესონ მსს მდგომარეობა დაჩქარებული ეკონომიკური განვითარების პირობებში.

ქვეყნების მიხედვით მენარმეობის განვითარების ცენტრების ყველაზე გავრცელებული სახეებია: ბელარუსში მენარმეობის ხელშეწყობის ცენტრი - „ბელბიზნესცენტრი“ კონსულტაციებს უწევს პოტენციალურ მენარმეებს ბიზნესის ორგანიზაციის საკითხებზე. იგი მიაწოდებს მათ ინფორმაციას ბ აზრების შესახებ და ეხმარება კორპორაციული დოკუმენტაციის შექმნაში, იძლევა რეკომენდაციებს დაბეგვრის, ლიცენზირებისა და სერთიფიცირების საკითხებზე. ისრაელში მცირე მენარმეობის განვითარების ცენტრები ფუქციონირებენ როგორც დამოუკიდებელი თვითფინანსირებადი სტრუქტურები, რომლებიც გასცემენ კომპლექსურ მომსახურებას

მოქმედ და დამწყებ მენარმეებზე. მათი უმრავლესობა ფუნქციონირებს რეგიონებში და ჩვეულებრივ, თანამშრომლობენ ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანიზაციებთან. [1] ჩეხეთის რესპუბლიკაში სახელმწიფო არაკომერციული ორგანიზაციის - მენარმეობის განვითარების სააგენტოს მიერ შექმნილია რეგიონული საინფორმაციო-საკონსულტაციო ცენტრები [2] და მენარმეობისა და ინოვაციების ცენტრები [3]. ჩეხეთში ადმინისტრაციულ საკითხებში და ბიზნესის ხელმისაწვდომობის კუთხით მოხსნილია ბარიერები, სამენარმეო კანონი შეზღუდული პასუხისმგებლობის საწარმოებისთვის ადგენს სანესდებო მინიმალურ კაპიტალს 200 000 ჩეხური კრონის (დაახლოებით 8 000 ევრო) ოდენობით. სამენარმეო კანონის გამარტივებისა და ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესების მიზნით მთავრობამ შეამცირა სანესდებო კაპიტალი 1 ჩეხურ კრონამდე. გაერთიანებულ სამეფოში მცირე საწარმოთა განვითარების სამსახური მოწოდებულია უზრუნველყოს საწარმოთა პოტენციალის სრულად გამოვლენა, გამოხატოს და დაიცვას მათი ინტერესები მართვის ცენტრალურ და ადგილობრივ ორგანოებში, აგრეთვე ევროკავშირში, ხელი შეუწყოს საწარმოთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას უმთავრესად ინოვაციების სტიმულირების მეშვეობით. 1991 წელს ჩამოყალიბდა კომპანია „ბიზნეს ჩელენჯი“, რომელიც ავრცელებს ინფორმაციას ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა: გადასახადები, საწარმოთა ლიკვიდაცია, სამთავრობო დახმარება, ფულადი ნაკადების გაანგარიშება, კადრები, ხარისხის სისტემა და სხვ. [1] მენარმეები არიან როგორც დიდ, ისე მცირე კომპანიებში და მომხმარებლებს, საქონლისა და მომსახურების ფართო ასორტიმენტიდან არჩევანის გაკეთების საშუალებას აძლევენ. [5] ზოგადი ბიზნეს-გარემოს გაუმჯობესების მიუხედავად, მცირე და საშუალო მენარმეობის განვითარების თვალსაზრისით საქართველოში იგივე გამოწვევები დგას, რაც მრავალ განვითარებად ქვეყანაში. [8] მცირე და საშუალო მენარმეობის განვითარების სტრატეგიის ეფექტიანი იმპლემენტაციის მიზნები (2020 წლისთვის მცირე და საშუალო საწარმოების გამოშვების ზრდა წლიურად საშუალოდ 10%-ით; 2020 წლისთვის მცირე და საშუალო საწარმოებში დასაქმებულთა ზრდა 15%-ით; 2020 წლისთვის მწარმოებლურობის ზრდა 7%-ით, (საბაზისო - 2013 წელი). [6] ბრიტანეთის მთავრობა აღიარებს ევროპული კომისიის ლიბერალურ მიდგომებს, მაგრამ მხოლოდ იმით, რომ იგი გავლენას ახდენს ევროკავშირის სხვა ქვეყნებზე და არა ბრიტანეთზე. ბრიტანეთში ევროპული კერძო კომპანიის მიმართ ინტერესის ნაკლებობაა. სამთავრობო კონსულტაცია ამ საკითხზე 2008 წელს გაიმართა და მხოლოდ 14 დაინტერესებული მხარე გამოჩნდა. ინტერესების ნაკლებობის ერთ-ერთი მიზეზი არის ის, რომ ევროპული კერძო კომპანიის ფორმა ნაკლებად მიმზიდველია ბრიტანეთში. ვიდრე უშუალოდ ბრიტანეთის კერძო კომპანიის ფორმა, რადგან კერძო კომპანიის დაარსების ხარჯები ბრიტანეთის ისედაც დაბალია. [4] გერმანიაში საწარმო-

თა საერთო რაოდენობის 99% მცირე და საშუალო საწარმოებია. ამ კატეგორიის საწარმოებში მუშაობს დაქირავებულ მუშაკთა საერთო რიცხვის 60%-ზე მეტი. ამასთან, მათზე მოდის ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტის 50%. ისინი ძირითადად მომსახურების სფეროში ფუნქციონირებენ. [7]

დასკვნა

საზღვარგარეთის ქვეყნებში მენარმეობის განვითარების პროცესი რიგი რეგულაციებითა და მხარდაჭერის ფორმებით ხასიათდება. ცხადია, მენარმეობის მხარდაჭერის პროცესი არაა მარტივი და ადვილად განხორციელებადი. ყველა იმ ქვეყანაში, სადაც ეს პროცესი დაიწყო და რაც კი ღირებული წარმატებისთვის მიუღწევიათ, ამ წარმატების მიზეზი იყო თითოეული ცალკე აღებული სახელმწიფოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური ნება (სახელმწიფოს მიერ ჩატარებული რეფორმები), რომლის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი შემადგენელი ელემენტია მენარმეობის განვითარების სტიმულირება და მხარდაჭერა.

ამასთან გათვალისწინებით, რომ დღეს მცირე და საშუალო ბიზნესი წინააღმდეგობრივ პირობებში ვითარდება ხშირი ეკონომიკური და ფინანსური კრიზისის და არასტაბილურობის, გართულებული ეკონომიკური პროცესების, მენარმოებრივი ძალების სწრაფი განვითარების და მეცნიერებატევადი დარგების ზრდის ვითარებაში, საზღვარგარეთის ქვეყნებში მცირე ბიზნესის მოწყობისა და ფუნქციონირების პრინციპები, მხარდაჭერის ფორმები და მეთოდები განსხვავებულია.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. გობეჯიშვილი ე., თემა: საქართველოში მცირე და საშუალო მენარმეობის სახელმწიფო რეგულირების სრულყოფის მიმართულებები, დისერტაცია, 2013 წელი.
2. გებოჯიშვილი ე., მცირე და საშუალო ბიზნესის სტიმულირების რეგიონული ასპექტები. საერთაშორისო-პრაქტიკული კონფერენციის მასალები. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. თბილისი 2011. გვ. 325-327.
3. თეთრუაშვილი მ., თეთრუაშვილი ზ., თეთრუაშვილი ა., საკუთარი ბიზნესი: პირველი ნაბიჯები. პირველი ნაწილი (ბიზნეს-იდეიდან-ბიზნესის იურიდიულად გაფორმებამდე) დამხმარე სახელმძღვანელო. გორი, 2008, გვ. 119
4. კობერიძე ბ., მცირე და საშუალო მენარმეობის განვითარების ინსტიტუციური მიმართულებები საქართველოში და ევროკავშირთან ინტერნაციონალიზაციის წინააღმდეგობები, დისერტაცია, 2015 წელი.
5. შორენა ხუბუნაია, მენარმეობა, თბილისი, 2015 წ.
6. http://www.economy.ge/uploads/files/2017/ek_politika/sme_strategy_annual_report_2018_geo.pdf
7. http://press.tsu.ge/data/image_db_innova/Tamar_Khabelashvili_disertacia_.pdf
8. http://gov.ge/files/439_54422_706524_100-1.pdf